

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Organizarea partidului național.

(R.) În 15 Noembrie 1895 a ținut comitetul național întâia ședință după grațiere. Erau la un loc toți: și ceice scăpaseră din temniță și membrii comitetului substituit. Într'un elan de însuflețire ce-i stăpâna pe toți și în dorul de a purta de aci încolo și cu mai multă abnegație lupta națională, se hotărîse unanim *organizarea partidului național*. Se alesese chiar o comisie care să execute organizarea. Sub prezidenția lui dr. I. Ratiu lucrarea aceasta se încredințase membrilor din comitetul național (vechiu și substituit) dr. D. P. Barcianu, D. Comșa, Ioan Russu Șirianu, iar în afară de comitet, ca secretari G. Bogdan-Duică și V. Tordășianu.

Incurând isbucni însă fatala *criză*, și astfel organizarea ajunse să preocupe pe fruntași abia după zece ani, când în luna Maiu 1905 clubul nostru parlamentar a lucrat un proiect și decisese organizarea partidului. Se înțelege, pe noi baze, căci prin intrarea partidului național în activitate s'a schimbat întreaga platformă a luptelor ce ni-se impuneau să ducem.

Au trecut însă doi ani la mijloc, fără ca organizarea să fie realizată aievea. Aveam numai pe hârtie planurile bune. Frământările multe n'au dat frunțașilor răgaz pentru a se așterne și p'această muncă grea și mi-găloasă.

Cu atât mai mare este deci azi bucuria printre români văzând că, în fine, lucrurile s'au urnit și avem toate garanțiile că de astădată *organizarea se va face!* E chestie numai de timp: cât trebuie pentru orice lucru care se face nu în biurou numai, ci afară, în viață, cu oameni cari trebuie consultați și însărcinați aproape fiecare câte cu o nobilă misiune.

Bucuria este cu atât mai mare, cu cât organizarea se pornește imediat după ce presa adversarilor vestise în lumea largă, fără vre-un temei de bunăcredință, că partidul național e pe cale de a se destrăma, că între deputații români au isbucnit cele mai adânci disensiuni, așa că nu vor mai fi capabil de nici o activitate parlamentară.

Rar un partid a desmintit mai demn și prin fapte faimele răuvoitoare ce se colportau în socoteala sa, decum a făcut clubul parlamentar în ședința sa dela 10 Ianuarie și apoi, împreună cu comitetul național, în ședința dela 19 și 20 Ianuarie, când *unanim* și fără discuțiuni în cari ar fi fost nevoie ca unii ori alții să fie capacitați, s'a hotărît organizarea cea mai intensivă și s'a declarat Aradul ca centru al organizării.

Imprejurările în cari s'a luat această hotărîre, însuflețirea care i-a determinat pe toți și alegerea norocoasă a locului și persoanelor sunt o garanție, că avem de astădată de înregistrat începutul unei acțiuni epocale pentru partidul național, că e vorba de o *reculegere pe toată linia, de o rege-*

nerare, așa zicând, a întregii noastre vieți politice.

Dela înființarea sa și până acum, nici-odată partidul național n'a fost mai compact, n'a avut reprezentanți mai autorizați și mai cu experiență decât azi. Chiar pe vremurile cele mai însuflețite ale Memorandului, au fost în partid elemente cari au stat d'oparte. Organizarea de acum se inaugurează însă în mijlocul unei perfecte înțelegeri între conducători. Nu există un singur colț de țară locuit de români unde știrea să nu fi produs bucurie și să nu fie intimpinată cu cea mai mare însuflețire.

Așa fiind, nu încape îndoială, că onoratul comitet executiv de organizare va afla pretutindeni teren prielnic pentru munca ce începe. Nimeni nu va sta în rezervă față de acțiunea pornită, ci toți câți țin să fie socotiți membri ai partidului național ori buni români, vor răspunde cu drag la apelul comitetului de organizare.

Bun început făcându-se, bun sfârșit are să fie!

O idee norocoasă a fost în același timp restaurațiunea săvârșită în sinul comitetului partidului.

Așa cum s'a constituit el: în frunte cu venerabilul George Pop de Băsești, iar încolo, prin alegerea vicepreședinților, ținând cont de toate provinciile, angajând deci toate elementele, s'a pus temei, îndrăznim să zicem: *pentru totdeauna* unei înțelegeri definitive între frați... Micile diferențieri provinciale din trecut, dar cari de atâtea ori au împiedecat ori eclipsat bunul mers al treburilor, au fost înlăturate. *S'a realizat de fapt marea solidaritate națională*, cu atâta sinceritate și credință sfântă de a păstra buna înțelegere, cât nici cel mai optimist dintre noi n'ar fi îndrăznit să spere. Nici gânduri rezervate, nici interes particular, nu urmărește aici nimeni, ci elementele de vigoare, cei ce sintetizează la noi lupta națională și s'au distins numai prin spiritul de jertfă, prin zel și inteligență, sunt puse în poziția unei emulări care are să înalțe partidul național și strălucire să dea chinuitei vieți a poporului român.

Garanțiilor înțelegerii pe terenul ideilor li se adaugă și garanția unei *munci stăruitoare* în ce privește organizarea. Cine, între români, nu cunoaște zelul unui dr. N. Oncu și stăruința lui caracteristică de a duce la bun sfârșit ceea ce i-se încredințează să facă?... D-sa are apoi un stagiou în partidul național, care-l autoriză să-și spună cuvântul cu greutate chiar numai în virtutea serviciilor din trecut: deja înainte de 1890 făcea parte din comitetul național. Iar legăturile ce are în toate părțile sunt, deasemeni, prețioase și are să le valorizeze cu folos pentru partid. În munca lui va fi secondat de puteri tinere și viguroase, de un întreg stat major care-i stă la dispoziție.

Momentul psihologic d'asemeni a fost bine ales pentru inaugurarea organizării.

Intr'adevăr, de ani mulți neamul românesc și întreaga țară n'a stat în fața unor reforme mai importante de cum e sufragiul universal care o să ajungă în discuția parlamentului. Se hotărăște, cine știe pentru câte generații, dreptul cum avem să dispunem de soarta noastră. În lupta ce se va încinge pentru a ni-se garanta cât mai largi drepturi, trebuie să ne luăm pe d'antregul partea! Iar aceasta nu se poate cu succes fără să fim bine organizați — *ca partid!* *Ca neam* putem fi mulți și însuflețiți; în luptă se pot însă valora numai elementele înregimentate, puse sub disciplină și unitară comandă.

Nu e apoi zi, în care să nu ni-se aducă la cunoștință câte o nouă victimă: țărani, meseriași, dar mai ales învățători și preoți, de regulă cei mai activi și mai entuziaști, sunt luați la goană, iar condamnările pentru «agitație» curg cu nemiluita. Ei bine: dacă suntem un popor cu simț de solidaritate, dacă ținem să urmăm principiul: *Toți pentru unul și unul pentru toți*, nu-i permis să lăsăm de aci încolo pe nimeni fără ajutor, ci conducerea partidului să se îngrijască de toți loviții, punându-le la dispoziție apărare frățească și ținând mână de ajutor, ca nimeni în lupta națională să nu fie abandonat și cu atât mai puțin s'ajungă la ruină!

Numai când organizarea va fi un fapt și centrul va fi în stare să se înformeze de pretutindeni, se va vedea numărul enorm al victimelor, al celor cari adesea succombă în luptă, fără ca măcar să li-se înregistreze numele; numai atunci vom afla câți suferă batjocoriți și nenorociți (de jandarmi și administrație) fără să li-se fi oferit cel puțin un cuvânt de mângâiere.

Ce să mai zicem apoi de — *presă?* Am mai fi putut s'o ducem mult astfel? Serviciul de informație, fără organizare în partid, e anevoios și costisitor, iar fără o presă bine informată, se paralizază chiar cea mai cu avânt pornită luptă!

Sunt apoi atâtea jertfe cari ar fi cu dreptate să fie împărțite după principiul: *Toți pentru unul!*

Nu, nu mai eră de tolerat situația, ci dacă nu aveam norocul ca frunțașii noștri să se ridice la înălțimea vremurilor, am fi fost condamnați să ne uităm cum adversarii ne răresc șirele, cum azi cade victimă unul, mâne altul și în lipsă de sprijin, se ivește între luptători descurajarea și chiar desgustul.

Că s'a ales Aradul de centru, unii vor crede că este o mare cinste, noi însă ne dăm bine seama, că este mai mult o mare datorie, o mare răspundere ce s'a pus pe umerii noștri de care ne vom putea noi în acel caz degaja, dacă românii de pretutindeni ne vor da concursul lor întreg și nelimitat. Este o operă mare și grea ceea ce ni-s'a impus, dela care depinde întreg viitorul nostru ca partid politic, care în starea sa de azi este

imposibil să corăspundă luptelor mari și grele, ce ne așteaptă.

Evident că o lucrare ca aceasta nu poate să fie rezultatul stăruințelor unor oameni, unui ținut, ea trebuie să fie opera comună a întregului nostru neam, a tuturor factorilor, din cari se formează și alcătuiește partidul nostru național, care cuprinde pe toți românii. Iată de ce, marele merit al desăvârșirii acestei opere nu poate să fie decât al acelora care contribuie la ea, al factorilor din toate ținuturile, comitate, cercuri, comune, și în definitiv al fiecărui român adevărat care se va grăbi să se înregistreze în oștirea constituțională și legală a partidului nostru național.

Pornească-se dar cât mai iute și pătrundă în straturile naționale cât mai profund organizarea contemplată. Prin ea partidul național își va îndeplini misiunea mare iar neamului românesc i-se va aduce nu numai mângâiere, ci mai presus de toate — tărie.

Că vremurile grele sunt !...

Conferințe militare sub președinția M. Sale. Se anunță din Viena, că în conferința de ieri ținută sub președinția M. Sale, a fost designat în locul lui Galgóczy retras la penzie, generalismul Fiedler, comandantul de corp din Viena, de inspector general al trupelor, în locul căruia va fi numit baronul Steinigen comandantul corpului 5 din Pressburg. În Pressburg va fi numit baronul Latscher, fost ministru al Landwehrului din Austria.

DJELA CLUB.

(Comunicat).

Partidul național român, în ședințele ținute la 19 și 20 Ianuarie 1908 st. n. a luat în desbatere și a stabilit definitiv regulamentul și întreg planul de organizare a partidului, și totodată pe aceasta bază a decretat înființarea secției române a partidului național român din clubul dietal al

naționalităților. Decretată fiind astfel secția română și organizarea partidului pe aceste baze nou legale, secția română s'a constituit astfel: **Prezident: George Pop de Băsești. Vice-prezidenți: Dr. Teodor Mihali, Coriolan Bredicean și dr. Nicolae Oncu. Secretar general: Vasile Lucaciu. Secretari: Dr. Alexandra Vaida Voevod și dr. Ioan Suciu. Cassar: Vasile Goldiș. Controlor: Dr. Stefan C. Popp. Totodată, partidul cu vot unanim a decretat orașul Arad ca centru de organizare a partidului național român și spre acest scop sub prezidiul deputatului dr. Nicolae Oncu a instituit biroul central cu reședința în Arad, constituit din următorii deputați naționali: Dr. Nicolae Oncu vice-prezident, dr. Ioan Suciu secretar, Vasile Goldiș cassar și dr. Stefan C. Popp controlor al partidului. Acest birou central al secției române din clubul parlamentar al naționalităților, este exclusiv autorizat și însărcinat cu conducerea tuturor afacerilor ce privește partidul și organizarea sa, și pe acest temelie a și început deja lucrurile de lipsă spre pornirea organizării, și îndată ce aceste vor fi terminate, în timpul cel mai scurt posibil, biroul central numai decât va face toți pașii de lipsă pentru imediata organizare a partidului, în toate comitatele și cercurile electorale locuite de români. Și până atunci, toată corespondența ce privește partidul și organizarea sa, să se trimită la adresa deputatului dr. Ioan Suciu în Arad, iar afacerile de cassă ale partidului la adresa deputatului Vasile Goldiș tot în Arad.**

Din România.

Alegerea defa Buzău. Joi a avut loc la Buzău, alegerea unui senator la colegiul II. Iată rezultatul acestei alegeri:

Alegători înscriși . . . 601
Votați 352

Di general L. Iarca a fost proclamat ales cu 352 voturi.

Opoziția n'a prezentat candidat.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A » TRIBUNEI «.

Cele două hanuri.

De Alphonse Daudet.

Mă întorceam din Nîmes într-o după amiază din Iulie. Era o căldură năbușitoare. Cât vezi cu ochiul, drumul alb și prăfuit care trecea printre grădini de măslini și printre stejari tineri, ardea soarele ferbinte al Sudului, care încinsese tot cerul. Nici un petec de umbră, nici o adiere de vânt. Nimic decât licărirea aerului cald și țiuitul greierilor, muzică asurzitoare care pare a fi chiar sonoritatea acestei nesfârșite vibrațiuni. Luminoase... Mergeam așa în pustiu de vre-o 2 ceasuri, când de odată se iviră înaintea mea din pulberea drumului câteva căsuțe albe. Era conacul dela Saint-Vincent: cinci, șase case de țară, șure lungi cu învalitoarea roșie, o adăpătoare fără apă, într'un buchet de smochini plpernicli și la capătul cătunului, două hanuri mari, așezate față în față de o parte și de alta a drumului.

Vicinătatea acestor hanuri avea ceva uimitor. De o parte o clădire nouă, plină de viață, ușile deschise, diligența dinainte, caii asudați și deshămați, călătorii bând în pripă la umbra îngustă a a zidurilor, curtea plină de catări, de căruțe și cărași culcați sub șoproane, așteptând să se răcorească. Înăuntru strigăte, înjurături, lovituri de pumn în masă, ciocnete de pahare, zarva biliardului, dopurile limonadelor și peste toată larma aceasta se înalță o voce veselă, trufașă, care cântă de cutremură geamurile:

»Frumoasa Margoton
»Din zori a dat de svon,
»Că pleacă la fântână
»Cu donițele 'n mână...«

Hanul din față dimpotrivă eră făcut ca o ruină. Iarba creștea pe prag, obloanele erau sparte, o ramură de ilice atârna ca un penaj pe poarta ruginită, treptele dinaintea ușei erau înțepenite cu pietre din drum... Eră o pomană să te oprești în ruina aceasta săracă și umilită ca să beai ceva.

Intrând înăuntru dădui într-o odaie lungă, goală și tăcută pe care lumina zilei, pătrunzând-o prin cele trei ferestre fără storuri o făcea și mai tristă și mai deșartă. Câteva mese stricate pe cari erau zăvăcite niște sticle pline de praf, un biliard crepat, un divan galben, o tarabă veche, dormeau toate într-o căldură nesănătoasă și năbușitoare. Și muște! muște! nici odată n'am văzut așa de multe: pe tavan, lipite de geamuri, în sticle, ca niște chiorchinii... Când am deschis ușa eră o zbârnăială, un fluier de aripi ca și cum aș fi intrat într'un stup.

În fundul odăiei, o femeie sta în picioare la privazul ferestrei și se uita dusă, afară pe geam. O strigai de două ori:

— Hei, femeie !...

Și d'abia se întoarse către mine. Eră o figură de țărancă, sbârcită, cojită, neagră ca pământul și încadrată într-o bărbie de dantelă roșie, cum poartă bătrânele din Provanța. Cu toate astea nu eră bătrână, dar lacrimile o ofliseră de tot.

— Ce poftiți? imi zise dânsa ștergându-se la ochi.

Dicționarul limbii române. Academia română a trimis următoarea circulară tuturor autorităților publice și private:

»După îndelungate și grele pregătiri a început a se publica sub auspiciile Academiei Dicționarul limbii române, întocmit după îndemnul și cu cheltuielile M. S. Regelui.

Este de înalt interes cultural ca această mare operă, în care întâia oară se face un inventar larg al cuvintelor limbii românești cu deosebitelile lor înțelesuri, să se răspândească cât mai mult între toți românii știutori de carte.

Pentru ajungerea acestui scop, Academia a tipărit alăturatul prospect, în care se arată condițiunile de elaborare și vânzare a operei și la care se alătură patru pagini de probă.

Din acest prospect am onoare a vă înainta 400 exemplare (la cerere se pot trimite mai multe) cu rugare să binevoiți a face să fie împărțite prin toate biourile, la cât mai multe servicii, funcționari și alte persoane cari ar dori să se înscrie spre a primi minunata operă în fascicule.

Iată acum și prospectul care însoțește cele patru pagini de dicționar:

Academia română, chiar dela începutul ei, pe când se numia Societate academică, a căutat să alcătuiască un dicționar al limbii române, și în anul 1869 a însărcinat pe membrii săi I. Eliade-Rădulescu, A. T. Laurian și I. C. Massim, cu elaborarea unui asemenea proiect. Acești membrii, ajutați mai târziu de colegii lor I. Hodoș și G. Bariș, au dat la lumină Dicționarul limbii române și Glossariu, care cuprinde vorbele din limba română străine prin originea sau forma lor, cum și cele de origine induloasă. Meritoasa lucrare însă nu corespundea cerințelor științei, deși autorii au terminat-o cu cel mai mare zel.

În anul 1884, Protectorul Academiei Române, M. S. Regele Carol I, deschizând într-o ședință festivă sesiunea generală, a ridicat din nou chestiunea Dicționarului și a pus la dispoziția Academiei și mijloacele materiale trebuitoare.

În urma acestui generos îndemn, Academia Română a încredințat lucrarea celui mai renumit lingvist ce-l aveau românii în acel timp, d-lui B. P. Hașdeu, care a început opera sa sub titlul »Magnum Etymologicum Romaniae«; însă în decurs de 13 ani dl Hașdeu a publicat trei volume, cuprinzând numai litera A și începutul literel B, și o viață de om nu ar fi fost în stare să ducă la capăt lucrarea sub forma aceasta.

În anul 1897 însărcinarea de a alcătui Dicționarul s'a dat d-lui profesor universitar Al. Philippide, căruia i s'au adaos colaboratori, pentru strângerea materialului, d-nii S. Fl. Marian, membru al Academiei române, I. Urban Jarnik, profe-

— Să mă odihnesc puțin și să beau ceva...
Ea se uită la mine cu mirare, fără să se miște din loc ca și cum n'ar fi priceput nimic.

— Cum, aici nu e han?

Femeia suspină:

— Da... zise ea, e han, dar... de ce nu vă duceți peste drum, ca ceilalți călători? E mai multă veselie acolo...

— Dar imi place mai bine aici.

Și fără să aștept răspunsul ei, m'așezai la masă.

Când văzu că vorbesc destul de serios, biata femeie începu să alerge de colo până colo, foarte ocupată, deschizând niște cutii, cărând niște sticle, ștergând paharele, dând muștele afară... Se vede bine că popasul meu e un eveniment. Din când în când se oprea să-și vie în fire de teamă să nu-și plardă rostul.

Apoi trecea în odaia din fund; o auzeam zdrăgănind cheile, silind niște broaște să se deschidă, scotocind în copăița de pâine, suflând, ștergând praful, spălând niște farfurii. Din timp în timp, suspină adânc, înăbușit...

După un sfert de oră de roboteală, imi aduse o farfurie cu struguri uscați, niște pâine uscată din Beaucaire, și tare ca gresia și o sticlă cu vin prost.

— Poftiți domnule, zise ciudata femeie și se întoarse repede să-și ia iar locul dela fereastră

*

...Și cum beam o încercai să facă să vorbească
— Se vede că lumea nu prea vine des pe aici?

— O! nu, domnule, niciodată... Când eram singuri în Saint Vincent, eră altceva: la noi co-

Acum numai atât. În cadrele unui articol de ziar voiu căuta și în viitor să țin cetitorii noștri în curent cu viața fraților bucovineni.

Cernăuț, 22 Ianuarie 1908.

C. Frasin.

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Poporul românesc respinge ajutorul de stat.

Sacoșul-unguresc.

Credincioșii din comuna *Sacoșul-unguresc* nu s'au lăsat nici ei mai pe jos întru salvarea școalei lor, din mâna dușmanului, ci sinodul parohial întrunit a doua oară în urma predicii pătrunzătoare a preotului *Aurel Maghețiu*, și a sfaturilor altor fruntași din comună a hotărât cu unanimitate urcarea salarelor și cvincvinalelor învățătoresți la minimalul prescris de lege, pentru amândouă școlile.

Laudă li-se cuvine.

Leucușești.

Intre comunele cari nu-și lapadă »limba, legea și moșia« se numără acum și *Leucușești* (Bănat). Sinodul și comitetul parohial de acolo sub conducerea P. On. D. comisar konzistorial *Lucian Șepețan* din Chiseteu, cu unanimitate nemai pomenită, a hotărât că nu-și lasă școala, ci *dela 1 Ianuarie 1908* pun în curgere salariul învățătoresc de 1000 coroane și cvincvenalul de 200 coroane.

Din străinătate.

Doliu la curtea germană. În urma morții ducelui *Ferdinand de Toscana*, curtea germană va ține doliu până *Dumineca* viitoare.

Interpelarea social-democraților relativă la introducerea dreptului electoral. Reichstagul discută interpelarea social-democraților relativă la introducerea dreptului electoral pentru Reichstag în confederate. Dl *Bülöw* declară că refuză de a lua parte la discuțiunea asupra dreptului electoral pentru Landtagul prusian, această materie fiind o afacere interioară a statului prusian. Refuză de asemenea a răspunde aspru interpelării privitoare la manifestările cari au avut loc și la încercările cu poliția. Poliția nu a făcut decât să ia măsurile necesare pentru a împiedeca excesele de stradă. *Bülöw* declară că orice încercare de a turbura ordinea publică trebuie reprimată și va fi reprimată. Ar fi fatală greșală a crede că prin manifestațiuni s'ar putea scoate ceva dela un guvern conștient de datoria sa.

Bülöw atrage luarea aminte a partidului social-democrat să nu continue pe calea pe care s'a angajat prin manifestațiunile dela 12 Ianuarie.

Răspunderea urmărilor nu va cădea asupra autorităților ci asupra instigatorilor și seducătorilor (Aplauze vii la dreapta; mare mișcare pe băncile social-democraților). Deputatul *Siger* propune închiderea discuțiunii, ceace admite. *Bülöw* și alți membri ai consiliului federal părăsesc sala. Propunerea de a se discuta mâne urmarea interpelării a fost respinsă. Ședința se ridică.

Afacerea Nasi. Înalta Curte. — Deputatul *Gorir*, membru al comitetului celor cinci însărcinați cu cercetarea gestiunii lui *Nasi*, a declarat că relativ la cumpărările făcute de către *Nasi* s'au găsit mandate de plăți cu indicațiuni neesacte. Proprietarii și amplotații câtorva magazine din Roma și Neapole, unde *Nasi* și *Lombardo* au

făcut cumpărări, au declarat că facturile au fost făcute după dorința cumpărătorilor. Proprietarul magazinului *Cagiati* de unde *Nasi* a făcut diferite cumpărături spune că facturile au fost sincere.

Nedumerirea principelui. Principele *Ferdinand* al Germaniei a oferit ieri seară o masă membrilor actualului cabinet bulgar. Pentru astăseară sunt invitați la masa conducătorii opoziției. Principele e în nedumerire față de actuala criză ministerială și nu știe ce decizie să ia.

Se crede că va fi chemat cu siguranță să formeze cabinetul, dl *Malinof* care este un partizan declarat pentru autonomia Macedoniei, cu un guvernator creștin, și *Danef*, ca ministru de externe.

Cursul dlui A. D. Xenopol la Sorbona.

Paris, 2/15 Ianuarie.

Marți, 1/14 Ianuarie a. c. dl *Xenopol* a ținut la Sorbona, în amfiteatrul *Michelet*, lecția de deschidere a cursului d-sale despre »Teoria Istoriei«. În primele bănci observ pe dl *Dissescu* și dl *Bădărău*, foști miniștri, dl *Ghica*, ministrul nostru plenipotențiar în Franța, dl *Gaston Deschamps*, doamne din colonia română de aici, precum și mai mulți studenți români. Francezii au găsit o bună parte din sală ocupată înainte de timpul obișnuit. Dl *Xenopol* e primit cu aplauze entuziaste. D sa e însoțit de d-nii *Liard*, rectorul universității, *Croiset*, decanul facultății de litere și profesorii *Boutrox*, *Lucher*, *Haumant*, *Flister* și *Regnier*.

Dl *Croiset* spune, că e fericit că prezintă un savant român a cărui reputație e cunoscută în Franța. Se felicită că facultatea poate avea anul acesta un curs de valoare mai mult.

Dl *Xenopol* începe lecțiunea sa spunând că va prezenta o serie de idei originale relativ la teoria istoriei. Definește originalitatea ca o imbinare a noului cu adevărul în știință sau cu frumosul în artă. Istoria, în sensul larg al cuvântului e știința devenirii lucrurilor, iar filozofia e interpretarea intelectuală a universului.

În această secție introductivă, dl *Xenopol* a susținut două principii. 1. Știința e reală; ea e reproducerea noțiunilor reale în mintea noastră. Combate școala lui *Kant*, care susține că știința ar fi numai o relație între noțiuni. Când se realizează o eclipsă prevăzută de astronomi, e o dovadă că noțiunile din minte, adecă calculul, care a prevăzut eclipsa, corespund în percepțiunea simțuală a fenomenului, care nu poate fi altceva decât o modificare a interiorului nostru în contact cu realitatea.

2. Însă știința, deși conține reproducerea intelectuală a realității, nu ne dă totodată și explicarea ei. Nu se poate admite formula multor filozofi că îndată ce ai descoperit legea după care se petrece un fenomen, ai stabilit un raport de cauză la efect. Cu exemple foarte interesante, dl *Xenopol* arată că nu-i adevărat, că științele naturale ar datorii progresul lor faptului că ar fi descoperit relațiile cauzate între fenomene.

Știința, după dl *Xenopol*, are de scop a stabili cum se petrec fenomenele, iar nu pentru ce. Numai excepțional și întâmplător știința artă cauzele pentru cari există un raport constant între anumite fenomene.

Ca dovezi de fapt, dl *Xenopol* aduce cristalizarea mineralelor (nu știm pentru ce le place să iee forme geometrice), legea paralelogramului forțelor, reflecțiunea și reflecțiunea luminii ale căror cauze ne sunt necunoscute.

Dacă legea căderii corpurilor și aceia a mișcării plantelor au fost explicate cauzalicește prin legea gravitației, este de observat că au fost descoperite de *Kepler* și *Galileu* cu mult înainte ca *Newton* să le găsească cauza în legea gravitației. Desigur că aceste legi existau și înainte ca *Newton* să o explice.

Adeșori ne înșelăm crezând că o lege de manifestare a fenomenelor conține și cauza ei. Așa

de exemplu se spune că prefacerea protoclurului de mercur (ingredient inofensiv) în biclorură de mercur, care e o otravă violentă, »are drept cauză« adausul unui echivalent de clor. În realitate, această formulă arată numai cum se petrece fenomenul chimic, nu explică însă cauza lui, care constă într'o modificare moleculară.

După ce stabilește în mod magistral aceste două principii, dl *Xenopol* arată că există o clasă de științi care cu toate că își iau noțiunile tot din realitate, nu sufăr așa mult de lipsa de explicație cauzală. Această clasă e aceea a științelor dezvoltării (științele istorice), de care dl *Xenopol* se va ocupa în lecțiunile viitoare.

Lecția dlui *Xenopol* a fost ascultată cu un interes viu de întreaga asistență. Dsa a stăpânit auditorul atât prin căldura convingerei sale, cât și prin siguranța exprimării și prin varietatea exemplor aduse. Abia după o oră asistența putu prin aplauze furtunoase, să-și descarce admirația de care fu cuprinsă. Iar francezii în grupuri discutau nedumeriți că există un savant de valoarea dlui *Xenopol* în afară de frontiera țării lor.

Dl *Xenopol* a fost călduros felicitat de profesorii facultății. Iar noi românii de aici am avut satisfacția rară să vedem un compatriot de al nostru administrat de străini.

Lecțiile viitoare sunt anunțate în fiecare Marți și Sâmbătă la ora 5.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Ianuarie n. 1908.

— **Cine răspunde?** În numărul de azi al »*Luptei*« sub titlul »*Broșura lui Argus*« a apărut un entrefilet care ne vizează.

Întreg cuprinsul entrefiletului este însă de o mentalitate, cu care e imposibil să intrăm în discuție. Entrefiletul, credem, a putut să ajungă prin surprindere în organul autorizat, căci deputații arădani, au rămas nu mai puțin frapați ca noi, de argumentația perversă ce se cuprinde în el. În orice caz o lămurire se impune, căci cu »*Lupta*«, dezavuată chiar de deputați, nu intrăm în nici o discuție. Nici lămurirea acesteia nu o solicităm dela »*Lupta*« ci dela domnii deputați: să ni-se spură cine ia răspunderea pentru entrefiletul din cestiune? Atunci, vom vorbi!

Bănuim mult că iar a ajuns nenorocita »*Luptă*« pe mâinile lui *Birăuț*.

— **Conferențele despărțământului »Asociațiunii« în Sibiu.** Întrerupte în timpul serbătorilor, se continuă *Duminecă* la 26 Ian. cu conferența dlui dr. *I. Borcia* despre drama »*Peste puterile noastre*« de *Björnstjerne Björnson*. Inceputul la orele 5 d. a.

— **Scăpați.** Guvernul olandez a trimis torpiloare cari luminează la distanță mare, pentru a căuta pe cei 28 naufragați ai vaporului »*Amsterdam*«. Întâiul însă care i-a observat pe marea largă a fost un vapor norvegian, care i-a scăpat, luându i pe bord. Din cauza ceței mari vaporul acesta n'a putut să intre însă în nici un port mai iute decât ieri, când a sosit la *Hoeck van Holland*. O mulțime mare de public a salutat pe bravii marinari și pe fericiii scăpați, pe cari i-a primit la țarm prințul *Henrich*, bărbatul reginei.

— **»Gross-Oesterreich«.** Există un ziar cu acest nume în Viena, care însă la noi este oprit. Ministrul nostru de interne, cu toate acestea, l'a abonat dela Anul-nou, pe seama secției de presă. Însă numitul ziar declară în numărul din urmă

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până la două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La țârgulă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietari: *Loser János*, Budapest.

Tokov Kristo: Aș vrea să întreb pe voivoda (ministru de interne) Lukici, dacă pot să plec pe șase zile acasă, și întorcându-mă mai rămân ori nu deputat și mi-se vor mai da diurne?

Ministru președinte Tomanovici: Nu poți pleca Kristo. (Tokov se așază pe scaun și fumează).

Ministru președinte: (continuă ironic)... fiindcă principele are mare nevoie de oameni ca tine.

Vlahovici Mujo (sare în sus): Ce fel de treabă e asta, că derbedeli acela de pe galerie rid continuu de noi. Asta numai de aceea se întâmplă, pentru că nu ne putem aduce aici săbile și pistoalele.

Președintele: Văd că nu mai aveți nimic de întrebat, închid ședința.

Radovici Drago (sărind de pe scaun): Dle președinte, mai stai puțin. Aș vrea să te întreb ceva foarte important. În ședința viitoare se va dezbate bugetul. Întreb pe dl ministru președinte cine e acest buget? O fi și asta vr'un conspirator din Belgrad.

Președintele: Taci Drago! Iți retrag cuvântul. Cu asta se încheie ședința.

— **Ca să capeți gust bun folosește »Emulsiunea Scott«,** care se vinde în toate farmaciile.

— **Haine de iarnă și de păr se pot văpsi foarte frumos,** asemenea se pot curăți. Afară de aceea tot felul de vestimente de preț, apoi haine de doliu, — toate se pot curăți sau văpsi din nou. Gulere și manșete se curătesc și fără clor. În fabrica de curățit alui Haltenberger Béla, Cașovia.

— **Matzky Károly,** cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— **Keleti József,** fabricant de instrumente medicale și chirurgice precum și de lucruri necesare la pansament. Budapesta. Magazinul principal: IV., Koronaherceg-ut 17. — Fabrica: IV., Központi városháza. Specialitățile firmei: instrumente medicale — chirurgice și veterinare, bandage patentate, mașini ortopedice precum și fabricarea tuturor obiectelor necesare la îngrijirea și comisia bolnavilor. Dulapuri de salvare după cea mai nouă prescriere medicală. Fondată la 1878. — Telefon 13-76.

— **Cea mai bună fabrică de instrumente muzicale** este a lui **Reményi Mihály,** instalatorul Academiei maghiare de muzică, chiar de aceea nimeni să nu cumpere instrumente muzicale, fie acelea pentru vioară, harmonice, flaută sau ori și ce etc., până nu va ceti și noul catalog ilustrat de 315 pagini a lui Reményi, ce se trimite gratuit din Budapesta, strada Királyi 78/k. Prețuri foarte ieftine; Preliminare fac gratuit.

Dregeri de toate instrumentele în modul cel mai ieftin.

Serviciul nostru telefonic.

Ședința camerei.

Discursul dlui Vlad.

Interpelarea lui Bozoky contra românilor din Sibiu.

Budapesta, 25 Ianuarie.

Ședința se deschide la 10 sub președința lui Návay. Dintre deputații naționali prezenți; Vlad, Damian, Hodja.

S'a primit în a treia cetire proiectul contingentului militar.

La proiectul comasărilor din Ardeal ia cuvântul deputatul național **Aurel Vlad.**

Vorbește contra comunității averilor care este mai mult o sarcină pentru popor, fiind îngreunată cu dări administrative. Comasările sunt neapărat necesare, combate însă dispoziția proiectului care face pendentă comasarea de agricultură, fiindcă ministrul ar putea folosi aceasta spre scopuri politice. Pentru controlarea comasărilor trebuie să fie specialiști de a căror opinii să se facă pendentă chestiile de comasare. Citește o scrisoare a Secuilor adresată lui. Secuții se plâng mereu. Roagă pe ministru să se ocupe mai serios și să prezinte un alt proiect mai conștiincios ca acesta.

Nu primește proiectul.

A mai vorbit contra deputatul Vertán.

La sfârșitul ședinței a fost o interpelare senzațională pentru români. Deputatul **Bozoky** a interpellat pe ministrul de culte **Apponyi,** întrebându-l că are cunoștință că în

comitatul Sibiului, populația în loc să se maghiarizeze se românizează. Spune că institutul de credit »Albina« susține o masă pentru studenții români, cari se cresc aici în idei treditiste și sunt dușmani de moarte ai ideii de stat maghiar. Laudă pe sași cari sunt prietini ai ungușilor și cere ca ajutorul de inspector școlar din Sibiu, un român cu numele Mircea să fie transferat de acolo, undeva pe Alföld. Se plânge că în comitatul Sibiului abia sunt câteva școli ungușești și spune că băieții din familii ungușești în lipsă de școli ungușești, se românizează. Se plânge că în gimnaziul de stat din Sibiu $\frac{3}{4}$ parte a elevilor sunt români. Cere să se înființeze școli ungușești pentru maghiarizarea populației, școli superioare de fete, școli civile, academie de comerț și școli de stat la sate. Se plânge că în tot comitatul maghiarizarea nu face nici un progres. Ședința se ridică la 1 $\frac{1}{2}$.

Dela clubul deputaților.

Deputații naționali pleacă și nu se întorc decât prin 15 Februarie, când, în urma pactului guvernului cu disidenții, se va începe marea discuție a revizuirii regulamentului.

Boala dlui Maniu.

De mai multe zile — ne spune corespondentul nostru — dl Maniu, este bolnav în pat de influență.

li dorim valorosului deputat grabnică însănătoșare.

Felurimi.

O alegere oficială sub Napoleon al III-lea fără bani. — Ziarul »Cri de Paris« amintește o manevră electorală foarte izbucită și nestimă, de pe vremea imperiului al doilea.

Prefecții lui Napoleon — scrie el — erau vestiți prin influențarea fățișă în alegeri. Ducele regalist de Broglie, când își puse în departamentul l'Eure candidatura, merse mai întâiu la prefect și i zise:

»Iubite, dle prefect, sunt candidatul opoziției; prin urmare, nu cer sprijinul guvernului, nici măcar neutralitatea lui. Cer numai noi, adversari cinstiți, să ne luptăm cu arme egale. Prin urmare, să nu arunci greutatea fondurilor de tale secrete și a subvențiilor de stat în câmpul votului!»

Prefectul — eră cunoscutul giuimeț Janvier de la Motte — dete ducele cuvântul că nu va cheitui nici un ban pentru candidatul guvernului. Dar în ziua următoare, începîu o călătorie prin comunele departamentului. În cea dintâiu, el pofti la masă pe primar. Găzda începîu să i înștre încurcăturile în cari se află consiliul comunal.

Trebuiau bani pentru o biserică, pentru mărirea școlii, pentru o pompă.

»Ai toată dreptatea, dle primar — răspunse prefectul — și îți ași sprijini din tot sufletul cererile. Dar ducele de Broglie m'a pus să jur că guvernul nu va da nici o subvenție în departament, ca să nu influențeze alegerea. Imi pare foarte rău!»

Și astfel se petrecu în fiecare sat, prin care trecea prefectul.

Ducele căzu în alegeri, deoarece se făcuse înversunare mare împotriva lui.

Janvier dela Motte se lauda adeseori cu această lovitură, prin care a făcut să iasă biruitor candidatul oficial, fără să i coste pe guvern vreun ban.

Economis.

Societatea cărămidarilor români din Bistrița sub direcția dlui dr. Onișor, a realizat după cum vedem din bilanțul ce ni-s'a trimis, un venit curat de 4974 în anul expirat. Societatea a desfăcut marfă în sumă de 10.000 și a plătit salare 1750, restul s'a folosit pentru material și cheltuleli. Activele societății sunt de 24.447-78.

Izvoare de petrol în Transilvania. Se anunță că Gálbóri și Arad, inspectorii ai liniei ferate de pe valea Someșului, au descoperit aproape de Kővár niște bogate izvoare de petrol. Aceste izvoare sunt la o adâncime abia de doi metri.

O societate va lua în antrepriză exploatarea acestor izvoare.

Industria casnică românească. Alătăieri s'a deschis în Viena în sala Ferdinand licitația a tot felul de articole de industrie casnică românească, precum: costume naționale, țesături și tot felul de cusături. Aceste articole casnice sunt trimise spre vânzare în folosul societăților *Munca și Albina*, care stau sub patronagiul *M. Sa Regina Elisabeta.* »Neues Wiener Tagblatt«, într'un lung articol, laudă cu mult entuziasm această industrie românească, și recomandă călduros doamnelor vieneze industria casnică românească.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 25 Ian. 1908.

INCHEREA (pe 1 ORĂ)

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	25 08—25 10
Secară pe Apr.	21 38—21 40
Ovăș pe Apr.	16 38—16 40
Cucuruz pe Mai 1908	13 96—13 98

INCHEREA (pe 4 ORE)

Grâu pe Apr.	25 18—25 20
Secară pe Apr.	21 56—21 54
Ovăș pe Apr.	16 44—16 46
Cucuruz pe Mai 1908	14 02—14 04

Prețul cerealelor după 100 kig. a fost următorul:

Grâu

pe Tisa — — — —	24 K. — 25 K. 70 fil.
Din comitatul Aibei — — — —	24 » 30—25 » 30 »
De Pesta — — — —	23 » 70—25 » 40 »
Bănățenesc — — — —	24 » 20—25 » 10 »
De Bacica — — — —	24 » 40—25 » 25 »
Săcară — — — —	21 » 80—21 » 90 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I. — — — —	15 » 50—15 » 70 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 30—15 » 50 »
Ovăș » — — — —	16 » 40—16 » 80 »
» » — — — —	16 » — 16 » 30 »
Cucuruz vechiu — — — —	» — — — — » — — — —
» nou — — — —	13 » 65—13 » 85 »

Tusea măgărească

această groază cunoscută a copiilor Emulsiunea SCOTT o vindecă cu rezultat în toate cazurile. Emulsiunea SCOTT e cel mai bun leac pentru vindecarea copiilor debili, bolnăvicioși, cărora le redă curând fața rumenă și plină. Efectul repede și întăritor își găsește explicarea în aceea, că e compus din substanțele cele mai cu efect, care prin procedura lui SCOTT devine o Emulsiune gustoasă și ușor de mistuit.

Emulsiunea SCOTT

are un efect tot așa de bun asupra oamenilor mari și a bătrânilor ca și asupra copiilor.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

Rugăm pe dl Sever Dan, să ne comunice unde se află, fiindcă are la noi scrisoare.

Poșta Administrației.

Elena Murgu, Chitighaz. Am primit 28 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

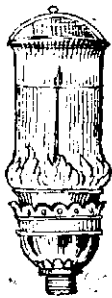
Ienovie Popoviciu, Hosszufalu. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

Iosif Resch

fabricant de luminări de ceară, în Zombor (Bácska m).

Aparat de lampă eternă, G u i o n.

Numai acest aparat e în stare să ardă 7—10 zile fără întrerupere ziua-noaptea cu o lumină frumoasă.

Partile constitutive ale aparatului:

Sticle admirabile de cristal roșii ca rubinul, albastre, sau verzii

- 2-40 Cor.
- Fitul patent o cutie nr. 0. 1, 2, 3, 4, 2.80 "
- Capac preservativ aurit . . . 1-40 "
- Pălnie de ulei cu bumbac . . . —36 "
- Aplicație de aramă și lemn . . . 1 20 "
- O sticlă de rezervă roșie ca rubinul, albastră sau verde . . . 2-40 "

Uleu de ars excelent:

- Cel mai nou preparat pentru lampa Guion, arde admirabil, un klg. . . 1-20 Cor.
- Transportul se face în borcane de sticlă de 25 lit. cu coș preservativ.
- Prețul borcanului de sticlă . . . 4— Cor.
- Prețul coșului preservativ . . . —80 "
- Onorații cumpărători sunt rugați să păstreze uleiul la loc întunecos că altcum se strică.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Pentru cei ce pătinesc de surprăzură

Cea mai nouă invențiune de bandăgiu ces. și reg. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciu, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surprăzura cea mai mare și vechie fără de a căuza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoștoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc lângă prețurile cele mai estine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corsete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufar de dureri de oasă, inchielturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și garbovire.

Lepători pentru pânțece și ciorapi de cauciu pentru cârcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei. Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate. Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordinii monachal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

KAULICH ETEL

Fondat la anul 1892.

BUDAPEST numai IV., Szervita-tér 5, félem.

demulteori decorat, cel mai vechi și mai plăcut

atelier de corsete

în care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susțitoarea de piept, strângătoarea de foale și de solduri, susțitoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solide pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimite gratuit cu porto franco.

Mare import de pește

la firma

SZÁL TESTVÉREK ORSOVA.

Comandați și găsiți cu prețuri convenabile:

- Albitura sărată cu 48, 52, 55, 60 cor.
- Știuca " 45, 50, 55, 60 "
- Ciortan (șaran) cu 50, 55, 60 "
- Crap (Șaran mare) cu 70, 80, 90 "
- Somn sărat cu 70, 80, 90 "
- Lin sărat cu 45, 50, 55 "

100 kgr. franco gara Orșova.

Important pentru negustorii!

O mănucere excelentă de post.

Catalog gratis.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuintată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORCAN 1 coroană 40 fileri.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea maibună dintre pudrele până acum cunoscut. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1 coroană 40 fileri.

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui

Temesváry József

apotecar

Szeged, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziaș, pentru prepararea apelor gazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și becurile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se cvalifică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biaroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziaș în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Colonia agricolă **HÁMORY** de oltoi de vie din Arad

liferază

soiu curat oltoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, oltoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitate cea mai bună — și

oltoi de vie

precum și mlădițe de vie cu rădăcină Riparia Portalis

● **in ori ce cantitate.** ●

Deslușiri detaliate despre prețuri poți primi bucuroși

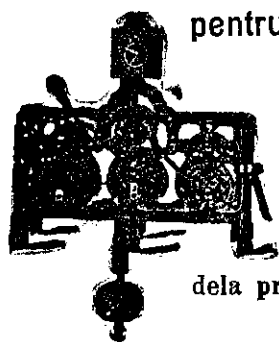
în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz.

Telefon: 229.

Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjează mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

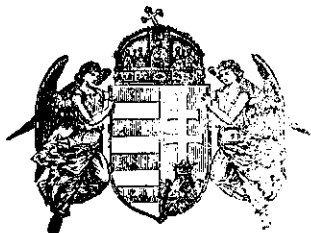
BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de scaune de fer pentru clopote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toate de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Muzica de casă a viitorului e HARMONIUM

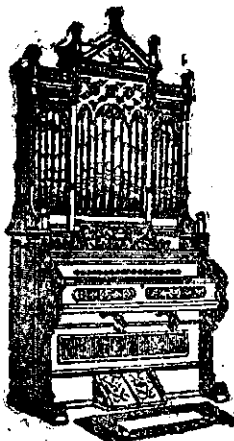
care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**.
Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai veritabilă, solidă și avantajoasă firmă a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Academia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut catalogul nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**, care se trimite gratis și franco din **BUDAPESTA, VI., str. Király nr. 58 Tr.**

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru școale, coruri, capele, biserici, fiind că tonul e asemenea întru toate tonului Organelor și le poate perfect suplini. **Piane și pianine** noi și folosite se cază de la 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri moderate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea.

Telefon 87—84.

IULIU ERÖS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de **oroloage, juvaere, articoli de aur și argint**, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimiteri numai cu rambursă.

Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== **BÁCS-TOPOLYA** ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

— Poștiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor. —